

ФІЗКУЛЬТУРНА ОСВІТА

УДК 796.012.1

СПОРТИВНІ ЖУРНАЛИ В СИСТЕМІ ДОКУМЕНТАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ (ПОВІДОМЛЕННЯ ДРУГЕ)

Свістельник Ірина

Львівський державний університет фізичної культури

Анотація. У статті представлені наукові журнали, що формують систему світової документальної спортивної наукової інформації. Подано перелік спортивних наукових видань США, Великобританії, Китаю, Польщі та багатьох інших країн, які здійснюють інформаційне забезпечення спорту, спортивного тренування, медико-біологічних проблем фізичного виховання. Показано, що за результатами дослідження найбільше спортивних наукових видань друкують у США, трохи менше у Великобританії, Польщі, Німеччині. Більшість журналів входять до реферативної бази даних видавничої корпорації Elsevier – Scopus. Є ряд країн, які мають лише один науковий спортивний журнал. Визначено що наукові журнали сприяють оперативності поширення спортивної інформації, розповсюджують результати сучасних наукових досліджень.

Ключові слова: спортивна періодика, наукові журнали, система документальної наукової інформації.

Постановка проблеми. Важливим джерелом пошуку та оперативним засобом розповсюдження нової наукової інформації є наукові журнали. Саме журнальні видання є зручним засобом опублікування особистих і колективних ідей, гіпотез, задумів, критичного розгляду нових теорій та концепцій і саме їх сьогодні вважають провідною ланкою у налагодженні наукових комунікацій [1]. Проблема наукової комунікації для українських учених є надзвичайно актуальною. Серед її завдань — оперативне розповсюдження результатів наукової діяльності українських дослідників, збільшення їхньої присутності у світовому академічному просторі, зняття бар'єрів або навіть ізоляваності на шляху до академічної спільноти, обмін думками та багато іншого, що сприяє розвитку сучасної науки, який все більше притаманні риси електронної [2]. Наукова комунікація — складова розвитку науки. Серед її засобів — текст (публікації), міжособистісне спілкування (конференції), але чільне місце належить науковому журналу. Науковий журнал залишається основним джерелом інформації, його модель полягає у першопублікації наукової ідеї, гіпотези, результатів дослідження. Наукові журнали від часу створення до сьогодні існують, змінюючи лише свою форму — від друкованого до електронного. Електронні видання мають багато переваг над паперовими, оскільки є економічно та технологічно вигідними; вони дуже швидко стають важливою складовою інформаційного суспільства [3]. Сьогодні наукові електронні журнали поділя-

ють на паралельні електронні журнали (електронні версії паперових копій); оригінальні (ті, що видаються лише в електронному вигляді); інтегровані (друкують у двох форматах, що доповнюють один одиний) [4]. Це дозволяє науковій періодиці займати вагоме місце у системі наукових комунікацій та у поступі науки загалом, а також у здобутті персонального престижу і репутації окремого вченого чи наукового колективу [5].

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконано в рамках основної теми 1.5 Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури і спорту на 2011 — 2015 рр.

Метою статті є дослідити світові спортивні наукові журнали, які входять до системи документальної наукової інформації з фізичної культури та спорту.

Результати дослідження. Аналіз світової спортивної періодики показав, що існує досить велика кількість наукових журналів, які друкують результати досліджень з розвитку спорту, спортивного тренування, фізичного виховання, охорони здоров'я і ролі спорту у ньому, спортивної медицини, фізичної реабілітації, фізіотерапії тощо. Найбільше спортивних наукових журналів друкують Сполучені Штати Америки, за результатами дослідження їх налічується близько 30. Це журнали, які представляють наукові розробки з медико-біологічного напрямку розвитку спорту, спортивної підготовки, фізичних вправ. До таких журналів належать: «The American Journal of Sports Medicine», «Journal of Orthopedic and Sports Physical Therapy», «Clinics in Sports Medicine», «Archives of

Physical Medicine and Rehabilitation», «International Journal of Sport Nutrition and Exercise Metabolism», «Clinical Journal of Sport Medicine», «Medicine & Science in Sport & Exercise», «Sports Medicine and Arthroscopy Review», «American Journal of Physical Medicine & Rehabilitation», «Current Sports Medicine Reports», «Physical Therapy in Sport», «Journal of the International Society of Sports Nutrition», «Journal of Sport Rehabilitation», «Operative Techniques in Sports Medicine», «Athletic Training & Sports Health Care», «Physician and Sportsmedicine», «Research in Sports Medicine», «International Journal of Sports Physiology and Performance», «Athletic Therapy Today», «Sports Health: A Multidisciplinary Approach», «International Journal of Sports Physical Therapy», «Journal of Athletic Training». Досліджують проблеми спортивної науки, психології спорту, історії спорту та охорони здоров'я журнали: «European Journal of Sport Science», «Exercise and Sport Sciences Reviews», «Journal of Sport & Exercise Psychology», «History of sport», «ACSM's Health & Fitness Journal».

Наступною країною, яка друкує велику кількість спортивних наукових журналів, є Великобританія. До числа журналів, що публікують результати наукових досліджень з проблем спортивного тренування, видів спорту, різних аспектів спортивної науки, медико-біологічних проблем спорту та фізичних вправ належать, зокрема, наукові журнали: «Qualitative Research in Sport, Exercise», «Journal of Sports Sciences», «British Journal of Sports Medicine», «Sports Medicine, Arthroscopy», «Rehabilitation, Therapy & Technology», «Sports Engineering», «Journal of Sports Engineering and Technology», «International Journal of Sports Science and Engineering», «Physical Education and Sport Pedagogy», «Physical Education Matters».

Надзвичайно розгалуженою є система наукової спортивної комунікації у Китайській Народній Республіці. Наукові журнали друкують університети міст Пекіна, Ченду, Тяньцзинь, Ляонін, Шаньдун, зокрема: «Journal of Chengdu Sport University», «Journal of Tianjin University of Sport», «Journal of Beijing Sport University», «Liaoning Sport Science and Technology». У них висвітлюють наукові дослідження з різних аспектів спортивної науки, спортивних технологій, біомеханіки, спортивних ігор, фізичного виховання тощо.

Не поступається у наданні професійної спортивної інформації Республіка Польща. Спортивні наукові журнали представлені у цій країні, зокрема, такими виданнями як «Kultura fizyczna», «Medicina Sportiva», «Biomedical Human Kinetics», «Sport Wyczynowy», «Roczniki Naukowe AWF», «Postępy Rehabilitacji», «LIDER — Promocja zdrowia, kultura zdrowotna i fizyczna», «Baltic Journal of Health and Physical Activity», «Physical Education

and Sport», «Biology of Sport», «Human Movement», «Fizjoterapia», «Fizjoterapia Polska», «Praktyczna Fizjoterapia i Rehabilitacja», «Polish Journal of Sport and Tourism», «Human Kinetics», «Physical Culture and Sport, Studies and Research». Частину перелічених журналів друкують як у паперових, так і в електронних форматах англійською мовою.

Спортивні наукові журнали друкують також в Австралії («Journal of Science and Medicine in Sport», «Sport Health»), Африці («South African Journal of Sports Medicine»); у Данії («Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports»), Іспанії («Apunts Medicina de l'Esport»), Італії («Medicina dello Sport», «Sport Sciences for Health»), Македонії («Journal of Special Education and Rehabilitation»), Нідерландах («Psychology of Sport and Exercise»), Німеччині («International Journal of Sports Medicine», «Knee Surgery, Sports Traumatology, Arthroscopy»), Новій Зеландії («Sports Medicine»), Румунії («Medicina Sportiva», «Sport Science Review»), Сербії («Serbian Journal of Sports Sciences»), Словенії («Science of Gymnastics Journal», «Revija Šport»), Хорватії («Hrvatski športskomedicinski vjesnik»), Ісламській Республіці Іран («World Journal of Sport Sciences»). Журнали публікують основні результати наукових досліджень з фізіології, біохімії, імунології, ортопедії, спортивних навантажень, фізичних вправ, харчування, діагностики, лікування тощо. Більшість журналів світу друкують англійською мовою, лише декілька наукових видань виходять мовою тієї країни, яку вони представляють. Для опублікування статей у журналах редакційні колеги запрошують учених всього світу і висувують однакові вимоги: наукові дослідження мають бути оригінальними, ніде не опублікованими раніше, містити практичні результати, мати статистичне опрацювання даних. Водночас світові спортивні наукові журнали, зокрема США, Великобританії, Німеччини входять до наукометричних баз даних (реферативної чи бібліографічної, що дозволяють відстежити цитування статей ученого), зокрема «IndexCopernicus», «Scopus» тощо.

Варто зауважити, що всі перелічені наукові журнали були створені ще у минулому столітті, заснування багатьох сягає від 1976 року, але вони і дотепер мають високий науковий рівень викладу інформаційного матеріалу; їх періодичність коливається від щорічника до одного на місяць, вони добре ілюстровані, знайти їх можна у різних інформаційно-пошукових системах мережі Інтернет.

Аналіз іноземної спортивної наукової періодики показав, що більшість журналів мають аналоги в електронному форматі. Науковець, що не володіє досконало англійською мовою, має можливість їх читати в перекладі на доступну мову (це дозво-

Продовження на стор. 35

ляє здійснити інформаційно-пошукова система «Google»). Водночас деякі іноземні спортивні наукові журнали публікуються лише в електронному вигляді, зокрема «The Sport Journal» (електронний повнотекстовий журнал Асоціації спорту США, що представляє наукові дослідження зі спортивного тренування, спортивного менеджменту, спортивної медицини, фітнесу і здоров'я; розглядає проблеми управління у галузі спорту, безпеки спортивних споруд, спортивної підготовки тощо), «Athletic Insight» (онлайн-журнал з психології; США), «The Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Network» (освіта в галузі гостинності, організації відпочинку, спорту і туризму; електронний журнал Академії вищої освіти Великобританії).

Висновки. Доступ до інформації, відкритий обмін ідеями — важлива складова розвитку будь-якого суспільства. В епоху електронних технологій процеси наукової комунікації значно спростилися: будь-який учений може оперативним чином оприлюднити результати свого дослідження у мережі Інтернет, зробити їх доступними без жодної оплати для будь-кого, у будь-який час та будь-де. Аналіз дослідження системи документальної світової спортивної наукової інформації показав, що її формують такі країни, як США, Великобританія, Німеччина, Польща, Китай. Саме там друкують значну кількість наукової спортивної періодики, яка містить публікації щодо розвитку спорту, спортивного

тренування, фізичних вправ, медико-біологічних проблем спорту, актуальних питань спортивної науки.

Список літератури

1. *Лопата О.* Електронні ресурси: порядок доступу та їх використання / Олена Лопата // Бібліотечний вісник. — 2010. — № 3. — С. 8—15.
2. *Ярошенко Т.* Відкритий доступ — шлях до присутності України у світовій науковій спільноті [Електронний ресурс] / Тетяна Ярошенко. — Режим доступу : http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/bitstream/123456789/1040/1/Yaroshenko_Vidkryty_dostup.pdf
3. *Ярошенко Т.* Еволюція журналу як засобу наукової комунікації: від друкованих видань до оригінальних електронних журналів / Тетяна Ярошенко // Вісник Книжкової палати. — 2005. — № 4. — С. 29—34.
4. *Ярошенко Т. О.* Електронні журнали — нові можливості в інформаційному забезпеченні освіти і науки [Електронний ресурс] / Ярошенко Т. О. — Режим доступу : http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/bitstream/123456789/1185/1/Yaroshenko_ElectronniDz.pdf (дата звернення: 17.07.2012)
5. *Зелінська Н. В.* «Традиційна» періодика в системі сучасної комунікації [Електронний ресурс] / Н. В. Зелінська. — Режим доступу : http://www.nas.gov.ua/publications/books/serii/academy/1102010/Documents/2011_05/6_Zelinska.pdf (дата звернення 17.07.2012).

Надійшла до редакції 05.09.2012 р.

Свістельник Ірина. Спортивные журналы в системе документальной научной коммуникации (сообщение второе).

В статье представлены научные журналы, которые формируют систему мировой документальной спортивной научной информации. Подан перечень спортивных научных изданий США, Великобритании, Китая, Польши и многих других стран, осуществляющих информационное обеспечение спорта, спортивной тренировки, медико-биологических проблем физического воспитания. Показано, что по результатам исследования наибольшее количество спортивных научных изданий печатают в США, чуть меньше в Великобритании, Польше, Германии. Есть ряд стран, которые имеют только один научный спортивный журнал. Определено, что научные журналы способствуют оперативности распространения спортивной информации, публикуют результаты современных научных исследований.

Ключевые слова: спортивная периодика, научные журналы, система документальной научной информации.

Svistelnik I. Sport magazines are in the system of documentary scientific communication (a report is second).

The article presents the scientific journals, which form the world of sports documentary evidence. Submitted a list of sports science publications United States, Britain, China, Poland and other countries engaged in providing sports news, sports training, medical and biological problems. It is shown that the results of the study the largest number of scientific publications printed sports in the United States, slightly less than in the UK, Poland and Germany. There are a number of countries that have only one scientific sports magazine. It was determined that scientific journals contribute to the expeditious dissemination of sports information, publish the results of modern research.

Key words: sports periodicals, academic journals, the system of documentary evidence.